

Οι Διόσκουροι, Κάστωρ και Πολυδεύκης - Τα παιδιά τού Ταύγετου

«Όταν οι μαύρες θύελλες σηκώνουν μαυρισμένα κύματα, οι άνθρωποι στέκουν όρθιοι στην πλώρη και προσεύχονται στα θεϊκά παιδιά του Δία και σφάζουν άσπρα αρνιά. Τότε αμέσως γαληνεύουν τα κύματα της αφρισμένης θάλασσας και ο διάπλους γίνεται εύκολος και ακίνδυνος».

Ομηρικός ύμνος

Ο ΜΥΘΟΣ

Σύμφωνα με τον μύθο, οι δίδυμοι ήρωες Διόσκουροι, Κάστωρας και Πολυδεύκης, γεννηθήκαν στον Ταύγετο, το μεγάλο βουνό της Σπάρτης και του Ταινάρου, έτσι είναι κατεξοχήν ήρωες δωρικής καταγωγής.

Στην Σπάρτη, ο βασιλιάς Τυνδάρεως, είχε για γυναίκα του την πανέμορφη Λήδα, κόρη του βασιλιά τής Αιτωλίας, Θέστιου. Η Λήδα έσμιξε με τον Δία κι απέκτησε μαζί του δύο παιδιά, την Ελένη, πού ήταν ωραία σαν θεά και τον Πολυδεύκη τον τρανό ήρωα. Με τον βασιλιά Τυνδάρεω η Λήδα είχε άλλα δύο παιδιά, την Κλυταιμνήστρα, και τον Κάστορα. Ο Πολυδεύκης πήρε απ' τον πατέρα του θεό Δία την αθανασία, μα ο αδελφός του, ο Κάστωρας, παρέμεινε θνητός, επειδή ήταν γιος του θνητού βασιλιά. Έγιναν και οι δύο τους μεγάλοι και τρανοί, κανένας δε μπορούσε να παραβγεί με τον Κάστορα, στη μαστοριά του να οδηγάει το άρμα, όπου κατάφερνε να δαμάσει και τα πιο ατίθασα άλογα. Ο δε Πολυδεύκης ήτανε γενναίος πρωταθλητής στην πυγμαχία. Οι δυο τους δεν αποχωρίστηκαν ποτέ μεταξύ τους γιατί τους ένωνε φλογερή αγάπη.

Οι Διόσκουροι πήραν μέρος σε πολλά μεγάλα κατορθώματα των Ελλήνων ηρώων, πήραν μέρος στην Αργοναυτική Εκστρατεία και διακρίθηκαν ιδιαίτερα εναντίον

του βασιλιά των Βεβρύκων, Αμύκου, τον οποίο νίκησε ο Πολυδεύκης τρέποντας έτσι σε φυγή όλους τους Βέβρυκες. Όταν ο Θησέας και ο Πειρίθους κατέβηκαν στον Κάτω Κόσμο προκειμένου να αρπάξουν την Περσεφόνη, οι Διόσκουροι ξεκίνησαν εκστρατεία εναντίον της Αθήνας, διεκδικώντας την αδελφή τους Ελένη, την οποία ο Θησέας είχε απαγάγει και την είχε φυλακίσει στο οχυρό των Αφιδνών στην Λακωνία. Έτσι, ενώ έλειπε ο Θησέας ελευθέρωσαν την αδελφή τους και πήραν την μητέρα του Θησέα, Αίθρα, αιχμάλωτη στη Σπάρτη. Επιπλέον, απομάκρυναν από το θρόνο της Αθήνας, τους γιους του Θησέα και τους αντικατέστησαν με τον διεκδικητή της βασιλείας Μενεσθέα.

Οι Διόσκουροι είχαν δύο ξαδέλφια, το Λυγκέα και τον Ίδα, πού ήταν παιδιά του βασιλιά της Μεσσηνίας, Αφαρέα. Ο Ίδας ήταν ατρόμητος πολεμιστής και ο αδελφός του, ο Λυγκέας, ήταν ονομαστός για τη δύναμη της ματιάς του· μπορούσε να δει ακόμα και κάτω απ' τη γη. Οι Διόσκουροι μαζί με αυτά τα Μεσσηνία ξαδέλφια τους κάνανε πολλούς άθλους μαζί. Κάποτε, κι οι τέσσερις άρπαξαν, από την Αρκαδία, ένα κοπάδι βόδια κι αποφάσισαν να τα μοιράσουν συναμεταξύ τους. Τη μοιρασιά θα την έκανε ο Ίδας. Αυτός όμως θέλησε να βάλει στο χέρι ολάκερο το κοπάδι μαζί με τον αδελφό του και σοφίστηκε μια πονηριά: Έκοψε στα τέσσερα ένα βόδι. έδωσε στον καθέναν από ένα κομμάτι και πρότεινε να πάρει το μισό κοπάδι εκείνος πού θα καταβροχθίσει πρώτος το μεράδι του, και τ' άλλο μισό να πέσει σε εκείνον που θα έρθει δεύτερος. Ο Ίδας έφαγε πρώτος το κομμάτι του και βόηθησε και τον Λυγκέα να φάει το δικό του. Ο Κάστορας και ο Πολυδεύκης οργίστηκαν τρομερά σαν είδαν ότι τούς γέλασε ο Ίδας κι αποφασίσανε να εκδικηθούν τα ξαδέλφια τους, που ως τότε είχανε μαζί τους ακλόνητη φιλία. Έκαναν επιδρομή στη Μεσσηνία κι άρπαξαν, όχι μονάχα το κοπάδι που είχανε πάρει απ' την Αρκαδία, αλλά και μερικά απ' τα κοπάδια του Ίδα και του Λυγκέα. Δεν αρκεστήκανε όμως σ' αυτά, αλλά τους κλέψανε και τις αρραβωνιαστικιές τους.

Οι Διόσκουροι ήξεραν ότι ο Ίδας και ο Λυγκέας δεν θα τους συχωρέσουν για αυτά που τους έκαναν, κι αποφασίσαμε να κρυφτούν στο κούφωμα ενός πελώριου δέντρου και να περιμένουν εκεί, ώσπου ν' αρχίσουν τα ξαδέλφια τους να τους κυνηγούν. Θέλαν να τους ριχτούνε αναπάντεχα, γιατί σκιαζόντουσαν να πιάσουν μάχη με τον υπερδύναμο Ίδα που, κάποτε, τόλμησε να παλέψει για μια γυναίκα, ακόμα και με τον θεό Απόλλωνα. Δεν μπόρεσαν όμως να κρυφτούμε από τα διαπεραστικά μάτια Λυγκέα, που τους διέκρινε μέσα στην κουφάλα του δέντρου, πάνω από τις κορυφές του Ταύγετου. Ο Ίδας και ο Λυγκέας όρμησαν πάνω στους

Διόσκουρους. Προτού ακόμα καταφέρουν να βγουν απ' τον κρυψώνα, ο Ίδας έριξε το κοντάρι του στο δέντρο και πλήγωσε κατάστηθα τον Κάστορα. Ο Πολυδεύκης χίμηξε επάνω τους. Οι Αφαρείδες δεν μπόρεσαν να τα βγάλουν μαζί του και το βάλαν στα πόδια. Ο Πολυδεύκης τους έφτασε κάπου κοντά στον τάφο των γονιών τους. Σκότωσε τον Λυγκέα κι άρχισε να παλεύει, για ζωή ή για θάνατο, με τον Ίδα. Ο μέγιστος Δίας τότε παρενέβη για να σταματήσει την μάχη, ρίχνοντας ένα αστροπελέκι που έκανε στάχτη και τον Ίδα, και το κουφάρι του Λυγκέα.

Ο Πολυδεύκης γύρισε εκεί πού κείτονταν θανάσιμα λαβωμένος ο Κάστορας κι έκλαψε πικρά σαν είδε τον θάνατο να τους χωρίζει. Παρακάλεσε τον πατέρα του τον Δία, να τον αφήσει να πεθάνει μαζί με τον αγαπημένο αδελφό του. Ο Δίας φανερώθηκε τότε στο γιο του και τον έβαλε να διαλέξει: Ή να ζήσει παντοτινά νέος ανάμεσα στους φωτεινούς θεούς του Ολύμπου ή να ζήσει για πάντα με τον αδελφό του τη μια μέρα στο ζοφερό βασίλειο του Άδη, και την άλλη στον Όλυμπο. Ο Πολυδεύκης δεν θέλησε να χωριστεί από τον αδερφό του. Και έτσι μοιράστηκε την τύχη του.

Από τότε, τα δυο αυτά αδέρφια πλανιούνται την μια μέρα στους σκοτεινούς κάμπους του βασιλείου του Άδη και την άλλη, ζούνε μαζί τούς θεούς στα παλάτια του ηγέτη των θεών, Δία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι Λάκωνες Διόσκουροι, τα δύο θρυλικά αδέρφια, λατρεύτηκαν από τους πολλούς Έλληνες ως θεοί. Ο αρχαίος ποιητής Πίνδαρος αναφέρει ότι οι δύο αδελφοί ζούσαν στη Θεράπνη, κάτω από τη γη. Τους είχαν σε περίοπτη θέση όσο αφορά τη λατρεία, όταν βαδίζανε να συναντήσουν τον εχθρό τραγουδούσαν έναν παιάνα προς τιμή των Διόσκουρων. Οι Έλληνες λάτρευσαν τους αδελφούς Διόσκουρους σαν θεούς του φωτός, και τους τίμησαν για τη γενναιοψυχία, την τόλμη, την ευγένεια και την αρετή τους. Έγιναν προστάτες όλων των ανθρώπων, απ' όλους τούς κινδύνους, ήταν οι σωτήρες τους, ενώ παράλληλα ήταν μαζί και προστάτες των καραβιών και των ναυτικών. Γενικά, η λατρεία των Διόσκουρων κυρίως γινόταν στην Πελοπόννησο, τα Κύθηρα, την Κέρκυρα, την Αθήνα την Μεγάλη Ελλάδα, την Κυρηναϊκή.

Οι λατρεία τους μεταφέρθηκε και στην Ιταλία. Οι Ρωμαίοι τους είχαν για προστάτες του στρατού, τα δύο αδέρφια, τους προστάτευαν κατά την διάρκεια των μαχών, ενώ είχε κτισθεί και ναός προς τιμήν τους (Tempio dei Dioscuri) στην περιοχή της Ρωμαϊκής Αγοράς, στην Ρώμη, μετά την νίκη των Ρωμαίων στην μάχη

της λίμνης Ρηγίλλης κατά των Ετρούσκων, το 498 π.Χ.

Τέλος, το όνομα του αστερισμού των Διδύμων, το έδωσε η παράδοση από τα βάθη της αρχαιότητας, καθώς αυτό δεν μπορεί να αποδοθεί σε κάποιο αστρονόμο ή συγγραφέα της αρχαιότητας. Για τους αρχαίους Έλληνες (και Ρωμαίους) ήταν οι Διόσκουροι, οι δίδυμοι γιοι του Διός και της Λήδας, που μεταφέρθηκαν στον ουρανό από τον πατέρα τους Δία σε ανταμοιβή της αδελφικής αγάπης που επέδειξαν επί της γης. Είναι ένας από τους 88 επίσημους αστερισμούς που έχει θεσπίσει η Διεθνής Αστρονομική Ένωση. Είναι βόρειος αστερισμός του Ζωδιακού Κύκλου, και συνορεύει με τους αστερισμούς Ηνίοχο, Ταύρο, Ωρίωνα, Μονόκερω, Μικρό Κύνα, Καρκίνο και Λύγκα.

ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Ο θρυλικός Διόσκουρος, Κάστορας και Πολυδεύκης θα συμβολίζουν για πάντα: Την αδελφική αγάπη, την αρετή, τη γενναιοψυχία, την τόλμη, την ευγένεια και την αρετή...

Μιχάλης Μανιάτης